NORAKSTS
Lieta Nr.A420420412
A04204-12/27

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2012.gada 17.jūlijā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese A.Pūcīte,

piedaloties *I.Ļ.*,
atbildētājas – Rīgas pilsētas pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes Rīgas bāriņtiesas pilnvarotajai pārstāvei *D.K.* un *S.J.*, un
trešās personas sevišķajai aizbildnei *I.M.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc *I.Ļ.* pieteikuma par Rīgas bāriņtiesas 2012.gada 14.februāra lēmuma Nr.1-6/393 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] 2012.gada 20.martā Administratīvajā rajona tiesā saņemts *I.Ļ.* (turpmāk – pieteicēja) pieteikums *(lietas 3 – 5.lapa)*, kurā lūgts atcelt Rīgas bāriņtiesas (turpmāk – bāriņtiesa) 2012.gada 14.februāra lēmumu Nr.1-6/393 (turpmāk – Lēmums) par *A.M.* aprūpes tiesību atņemšanu pieteicējai *(lietas 7. – 11.lapa)*.

Ar tiesneses 2012.gada 2.maija lēmumu lietā kā trešā persona bez patstāvīgiem prasījumiem atbildētājas pusē pieaicināts *A.M.* (turpmāk arī – bērns, dēls, zēns) un noteikts, ka minētās nepilngadīgās personas procesuālās tiesības un pienākumus, kā arī tiesību un interešu aizsardzību īstenos bāriņtiesas iecelts sevišķais aizbildnis *(lietas 2.lapa)*. Ar bāriņtiesas 2012.gada 29.maija lēmumu Nr.1-6/1266 nolemts iecelt *I.M.* par *A.M.* sevišķo aizbildni lietā par Lēmuma atcelšanu *(lietas 73.lapa)*.

[2] Nepiekrītot Lēmumam, pieteicēja vērsās Administratīvajā rajona tiesā, lūdzot Lēmumu atcelt turpmāk norādīto motīvu dēļ *(lietas 3. – 5.lapa)*.

Pieteicēja norāda, ka viņa var nodrošināt savam dēlam gan ēdienu, gan apģērbu, gan mājokli. Visās pārbaudēs, ko pie viņas veikusi policija, Rīgas Sociālais dienests, bāriņtiesa, ir konstatēts, ka bērns ir aprūpēts, bērnam ir pajumte un viņš ir nodrošināts ar pārtiku.

Lēmumu pieteicēja uzskata par nepamatotu, jo bāriņtiesa nav ievērojusi Bērnu tiesību aizsardzības likuma 26.panta pirmo daļu un Civillikuma 203.pantu.

Nevienā reizē, kad pieteicēja uz dzīvesvietu ir izsaukusi policiju, bērns konfliktos nav bijis iesaistīts un nav cietis.

Nav pamatots bāriņtiesas apgalvojums, ka bērns būtu atstāts bez uzraudzības. Šāds apgalvojums ir tikai pieņēmums un nav pamatots ar pierādījumiem. Lai arī dzīvoklī uzturas draugi un paziņas, taču pieteicēja norāda, ka viņa šos cilvēkus labi pazīst un zina, ka neviens no viņiem dēlam neko ļaunu nedarīs, bet gan gluži pretēji, zinot pieteicējas slimības, ir aizveduši bērnu pie ārsta un aizgājuši viņu izņemt no bērnudārza.

Pieteicēja norāda, ka bāriņtiesa nav ņēmusi vērā viņas veselības stāvokli un to, ka viņai ir grūti ierasties gan bāriņtiesā, gan Sociālajā dienestā.

[3] Tiesai sniegtajos rakstveida paskaidrojumos bāriņtiesa norāda, ka pieteikumu uzskata par nepamatotu un noraidāmu turpmāk norādīto apsvērumu dēļ *(lietas 20. – 28.lapa)*.

Paskaidrojumos norādīts, ka pieteicēja nav nodrošinājusi bērnam pienācīgu veselības aprūpi, nav nodrošinājusi bērnu ar obligāto izglītības apjomu un nav nodrošinājusi bērna attīstībai labvēlīgu un drošu vidi, neatzīst problēmas ģimenē, turklāt pieteicējas dzīvesveids un sociālā vide dzīvesvietā apdraudēja bērna pilnvērtīgu attīstību, kā arī pieteicēja nebija

apņēmusies mainīt apstākļus dzīvesvietā un nodrošināt bērna augšanai un attīstībai drošu vidi. Minētais liecina, ka pieteicēja ļaunprātīgi izmanto savas tiesības, pakļaujot bērna drošību un attīstību riskam.

Pieteicējas dzīvesvietā uzturas svešas personas alkohola reibumā, kas rada reālu apdraudējumu bērnam tikt pakļautam prettiesiskām darbībām. Situācija, kad pieteicēja regulāri lieto alkoholu vai liek bērnam atrasties tādā vidē, kur apkārtējās personas bērna klātbūtnē atrodas alkohola reibuma stāvoklī un kur regulāri notiek konflikti, kuru rezultātā personām rodas miesas bojājumi, neliecina par pieteicējas atbildīgu attieksmi un viennozīmīgi nerada drošu un labvēlīgu sociālo vidi bērnam, tādējādi nenodrošinot bērnam tiesības uz labvēlīgu sociālo vidi un pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību. Turklāt pieteicēja norādījusi uz savām veselības problēmām un pārvietošanās grūtībām, tas rada pamatotas šaubas, ka, gadījumā, ja bērnam patiešām rastos reāls veselības vai dzīvības apdraudējums, pieteicēja spētu īstenot pilnvērtīgu dēla uzraudzību, proti, rūpes par bērna paša drošību un trešās personas apdraudējuma novēršanu. Ņemot vērā minēto, bāriņtiesa uzskata par pierādītu, ka pieteicēja Lēmuma pieņemšanas brīdī nebija nodrošinājusi dēlu ar tādiem dzīves apstākļiem un labvēlīgu sociālo vidi, kas nodrošina pilnvērtīgu bērna fizisko un intelektuālo attīstību, līdz ar to Lēmums ir pamatots un bērna vislabākajām interesēm atbilstošs.

Papildus bāriņtiesa norāda, ka pieteicēja pieteikumā neceļ objektīvus un pamatotus iebildumus pret Lēmumu, bet pauž savu subjektīvo viedokli par situāciju, kas liecina, ka bāriņtiesa ir pieņēmusi pamatotu, faktiskajiem un tiesiskajiem lietas apstākļiem un bērna interesēm atbilstošu Lēmumu, līdz ar to bāriņtiesa uzskata pieteikumu par nepamatotu un lūdz to noraidīt.

[4] Tiesas sēdē pieteicēja pieteikumu uzturēja uz tajā norādīto argumentu pamata.

Pieteicēja papildus paskaidroja, ka dēls gāja bērnudārzā, taču līdz ar Lēmumu pārtrauca viņu laist dārziņā. Bērns šobrīd atrodas pie saviem krustvecākiem. Viņam ir privātskolotājs, kurš viņu sagatavo 1.klasei, bet, ja nebūs izlīguma, bērns šogad skolā neies. Pieteicēja norādīja, ka pa visu laiku bērns tikai 2 reizes nav apmeklējis dārziņu.

Pieteicēja norāda, ka viņai ir mājsaimniece. Ciemos, nāk arī mājsaimnieces vīrs ar dēlu. Pašlaik viņai ir piedzīvotājs, kura brālis ar sievu arī atnāk. Ienākumus gūst veicot manikīru, pedikīru, sniedzot friziera pakalpojumus un veicot ķirurģiju. Pieteicējai ir ārsta sertifikāts, taču to pieteicēja mainot dzīvesvietu ir pazaudējusi, tāpēc strādā neoficiāli, veicot vieglas operācijas – iztīrot, izgriežot rētas. Agrāk ir apkopusi šautas brūces un ņēmusi ārā lodes. Jebkura persona var atnākt pie pieteicējas, lai saņemtu iepriekš minēto pakalpojumu. „Pacientu" vārdus neatceras. Alkoholu nelieto, taču lieto zāles.

Pieteicēja norādīja, ka bērnam nav nekādu veselības traucējumu, tai skaitā bērnam nav nepieciešamas brilles.

Pieteicēja apstiprināja bāriņtiesas norādīto, ka viņas paziņām – *I.D.* un *T.Č.*, kas regulāri atrodas pieteicējas dzīvesvietā, ir atņemtas viņu bērnu aprūpes tiesības un ka *I.D.* *T.Č.*, kura bija alkohola reibumā, ir piekāvis tik lielā mērā, ka viņai ir bijis nepieciešams ārstēties.

Pieteicēja uzskata, ka ja personas, kuras atrodas viņas dzīvesvietā un kuru starpā rodas konflikts, dodas savas attiecības nokārtot kaujoties pie pieteicējas dzīvokļa, tad tas nenodara ļaunu bērnam, jo tas notiek ārpus dzīvokļa.

Pieteicēja apliecināja, ka krāsni kurina, izmantojot spirtu, jo slapjā malka citādi neaizdegas. Spirts atradās burkā uz grīdas. Pašreiz vasarā vairs neizmatojot spirtu krāsns iekuršanai.

Tiesas sēdē pieteicēja nevarēja tiesai konkrēti norādīt, kuru pirmskolas izglītības iestādi bērns ir apmeklējis un kurā uz konkrēto brīdi ir reģistrēts.

[5] Tiesas sēdē atbildētājas pārstāve pieteikumu neatzina uz Lēmumā un paskaidrojumos tiesai norādīto argumentu pamata.

Papildus tika norādīts, ka apstākļi pieteicējas dzīves vietā radīja bērna veselībai un dzīvībai apdraudējumu. Lēmums par aprūpes tiesību atņemšanu atbilda vislabākajām bērna interesēm. Bāriņtiesa noskaidroja visu nepieciešamo informāciju no atbildīgajām institūcijām, jo tas nebija bāriņtiesas locekļu vienpersonisks lēmums. Visas pārbaudes dzīves vietā apliecināja to, ka mātei ir vāja izpratne par bērna aprūpes nepieciešamību un par to, ka bērns ir jānodrošina ar medicīnisko aprūpi un izglītību. Bērns ir nepietiekami apguvis zināšanas, lai uzsāktu skolas gaitas. Septembrī viņam būtu jāsāk skola, bet ļoti iespējams, ka viņš to nedarīs. Tas pierāda to, ka mātei nav nepieciešamās izpratnes.

Arī ārsta izziņas pierāda to, ka bērna māte nepienācīgi pilda šos pienākumus. Bērnam nav veiktas visas nepieciešamās vakcīnas noteiktā laikā. Speciālistu norādījumi netiek ievēroti. Bērna māte nevēlas sadarboties ar valsts institūcijām. Dzīves apstākļu pārbaudes laikā pret bāriņtiesas darbiniekiem tika izteikti draudi, kad bāriņtiesas darbinieki vēlējās nodrošināt lēmuma izpildi. Viņiem tika draudēts ar izrēķināšanos. Šobrīd bāriņtiesas lēmums nav izpildāms, jo māte bērnu slēpj, arī policija ir iesaistīta. Šobrīd bāriņtiesa ir lūgusi izsludināt bērna meklēšanu, jo nav iespējams izpildīt Lēmumu, kas ir spēkā ar pieņemšanas brīdi. Tas vien, ka pieteicēja nodrošina bērnu ar pārtiku, apģērbu un pajumti nenozīmē, ka viņa izpilda visus vecāku pienākumus. Tas, ka apkārt atrodas daudz svešas personas, kurām ir konflikti savā starpā, lieto alkoholu, tā nav bērnam labvēlīga vide.

[6] Tiesas sēdē trešās personas sevišķā aizbildne norādīja, ka pieteikumu uzskata par nepamatotu un prasību neatzīst.

Aizbildne norāda, ka bāriņtiesa nav varējusi izpildīt Lēmumu, jo bērns ir nodots trešās personas aprūpē, līdz ar to nav varējusi noskaidrot bērna dzīves apstākļus un viņa viedokli. Sazinoties ar pieteicēju, viņa ļāva apmeklēt savu dzīves vietu, kuru aizbildne apmeklējusi 2012.gada 2.jūlijā. Tika izrunāta situāciju, pieteicēja atteicās izpaust bērna dzīves vietu, apgalvojot, ka bērns ir drošībā, ka viņš neatrodas pie personām, kas regulāri lietotu alkoholu, bet nav pierādījumu tam. Apmeklējuma laikā dzīves vietā uzturējās nepiederošas personas, alkohols netika lietots. Izskats liecināja, ka alkohola problēma šīm personām ir nopietna. Sadzīves apstākļi mājās ir atbilstoši, nav pamata apšaubīt, ka māte nevar nodrošināt bērna pamatvajadzības. Kas attiecas uz aprūpes satura nodrošināšanu, ir problēmas. Pieteicējai ir apgrūtināta izpratne un spēja ar pilnu atbildību audzināt bērnu. Nav pierādījumu tam, ka pieteicēja ar savu uzvedību radītu draudus savam bērnam. Tie, kas apdraud bērnu, ir cilvēki, kas nāk no ārpuses. Pieteicējas dzīvesvietā nepārtraukti atrodas sveši cilvēki.

Aizbildne attiecībā uz izglītības nodrošināšanu bērnam norādīja, ka tas, uz ko pieteicēja ir norādījusi, ka dēls nevarēs uzsākt apmeklēt 1.klasi, jo bāriņtiesa pieņēma Lēmumu, un māte bija spiesta bērnu paslēpt, ir noraidāms. Jo, kā izriet no lietas materiāliem, tad bērns skolai nav sagatavots. Viņš neprot lasīt, nemāk uzrakstīt vārdu, skaita no 1-5 krievu valodā. Nav īsti skaidrs, kurš nodarbojas ar bērna izglītošanas jautājumiem. Attiecībā par veselības aprūpi, ir ģimenes ārstes informācija, ka bērnam konstatētas veselības problēmas. Bērns pie ārsta tiek vests neregulāri, viņu ved arī svešas personas, kas nav bērna radinieki. Pieteicēja telefoniski sazinās ar ārstu, kad bērns saslimst.

Aizbildne norādīja, ka, vērtējot lietas materiālus, ir secinājums, ka pieteicēja kategoriski noraida problēmas ģimenē, viņa nav gatava apzināties, ka pastāv riski, ka tos risinot, bērnu atgrieztu ģimenē.

Aizbildne uzskata, ka uz Lēmuma pieņemšanas brīdi bāriņtiesa rīkojusies bērna interesēs.

Motīvu daļa

[7] Tiesa, noklausoties lietas dalībnieku paskaidrojumus, izvērtējot lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus, secina, ka pieteikums ir noraidāms.

[8] Lēmums pieņemts, pamatojoties uz Civillikuma 177.panta pirmo un ceturto daļu, 187.pantu un 203.panta pirmās daļas 3.punktu un Bāriņtiesu likuma 22.panta pirmās daļas 3.punktu, Bērnu tiesību aizsardzības likuma 10.panta pirmo daļu un 27.panta pirmās daļas 1.punktu.

Bāriņtiesa Lēmumā ir secinājusi, ka pieteicēja nenodrošina dēlam pilnvērtīgu izglītošanu un audzināšanu, bērnam tā dzīvesvietā ir radīts reāls apdraudējums no svešu personu puses, kā rezultātā bērns atrodas tā veselībai un dzīvībai bīstamos apstākļos, pieteicēja nenodrošina dēla aprūpi, uzraudzību un došu vidi, kā arī atsakās sadarboties ar sociālajiem darbiniekiem.

Līdz ar to lietā ir noskaidrojams, vai bāriņtiesas secinājumi par aprūpes tiesību neatjaunošanu pieteicējai, pieņemot Lēmumu, bija pamatoti.

[9] Civillikuma 177.panta pirmā, ceturtā un piektā daļa noteic, ka līdz pilngadības sasniegšanai bērns ir vecāku aizgādībā. Aizgādība ir vecāku tiesības un pienākums rūpēties par bērnu un viņa mantu un pārstāvēt bērnu viņa personiskajās un mantiskajās attiecībās. Rūpes par bērnu nozīmē viņa aprūpi, uzraudzību un tiesības noteikt viņa dzīvesvietu. Bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, t.i., ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam). Bērna uzraudzība nozīmē rūpes par bērna paša drošību un trešās personas apdraudējuma novēršanu. Civillikuma 187.pants noteic, ka īstenojot tiesības noteikt bērna dzīvesvietu, vecāki var atprasīt bērnu no jebkuras trešās personas. Šīs vecāku tiesības var ierobežot, ja bāriņtiesa atzīst, ka ir faktiski šķēršļi, kas vecākiem liedz iespēju aprūpēt bērnu (203.p.).

Civillikuma 203.panta pirmās daļas 3.punkts noteic, ka bērna aprūpes tiesības vecākam tiek atņemtas, ja bāriņtiesa atzīst, ka bērns atrodas veselībai vai dzīvībai bīstamos apstākļos vecāka vainas dēļ (vecāku apzinātas rīcības vai nolaidības dēļ). Bāriņtiesu likuma 22.panta pirmās daļas 3.punkts noteic, ka bāriņtiesa lemj par bērna aprūpes tiesību atņemšanu vecākam, ja vecāks ļaunprātīgi izmanto savas tiesības vai nenodrošina bērna aprūpi un uzraudzību. Savukārt Bērnu tiesību aizsardzības likuma 10.panta pirmā daļa noteic, ka bērnam ir tiesības uz tādiem dzīves apstākļiem un labvēlīgu sociālo vidi, kas nodrošina pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību. Katram bērnam ir jāsaņem atbilstošs uzturs, apģērbs un pajumte. Saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 27.panta pirmās daļas 1.punktu bērnu var šķirt no ģimenes, ja bērna dzīvība, veselība vai attīstība ir nopietni apdraudēta vardarbības dēļ vai ir pamatotas aizdomas par vardarbību pret bērnu, kā arī aprūpes trūkuma vai mājas apstākļu (sociālās vides) dēļ. Savukārt atbilstoši minētā panta otrajai daļai, šā panta pirmās daļas 1.punktā paredzētajā gadījumā bērns šķirams no ģimenes, ja nav iespējams novērst bērna attīstībai nelabvēlīgos apstākļus, viņam paliekot ģimenē.

Tiesa secina, ka tiesību normas paredz vecāku pienākumu rūpēties par saviem bērniem, nodrošinot tos ar ēdienu, apģērbu, mājokli, veselības aprūpi un pilnvērtīgu fizioloģisku un emocionālu attīstību, aizsargājot tos pret emocionālu un fizisku vardarbību.

Ņemot vērā iepriekš minēto, tiesai jānoskaidro vai pieteicēja rūpējās par dēlu tādā apmērā, lai viņai neatņemtu bērna aprūpes tiesības.

[10] Tiesa konstatē, ka lietas materiālos ir pieteicējas dzīves apstākļu (adrese */adrese/*) pārbaudes akts *(lietas 31.lapa)*, no kura ir konstatējams, ka istabas ir samērā tīras un kārtīgas, bet tumšas, jo visu dienu tumšie aizkari tiek turēti aizvērti. Dzīves apstākļu pārbaudes laikā dzīvesvietā uzturējās vairākas nepiederošas personas ar redzamām regulāras alkohola lietošanas sekām. *A.M.* izturēšanās liecina, ka bērns jūtas komfortabli un droši mājas apstākļos.

Tāpat lietas materiālos ir Bērnu likumpārkāpumu profilakses nodaļas vēstule *(lietas 34.lapa)*, no kuras izriet, ka uz adresi */adrese/* ir bijuši izsaukumi:

1. 2011.gada 30.janvārī ir bijis ģimenes konflikts, kura rezultātā *V.D.* ar galvas traumu hospitalizēts;

2. 2011.gada 2.februārī hospitalizēts agresīvs vīrietis – pacients;

3. 2011.gada 9.februārī pieteicējai ir bijis konflikts ar draugu *V.D.*, kā rezultātā *V.D.* hospitalizēts ar sistu brūci galvā;

4. 2011.gada 20.maijā pieteicējai ir bijis konflikts ar vīru, vainīgā persona izraidīta no dzīvokļa.

Lietas materiālos ir Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra Mobilās brigādes ziņojums *(lietas 36.lapa)*, no kura izriet, ka 2011.gada 8.decembrī pie pieteicējas dzīvesvietas ārdurvīm ir atradušies vairāki vīrieši alkohola reibumā. Viens no tiem paskaidrojis, ka pieteicējas nav mājās un ka ar viņas dēlu viss ir kārtībā. Minētais vīrietis ir iegājis pieteicējas dzīvoklī, tikmēr pārējie vīrieši centušies skaidrot, ka pieteicējas dzīvesvietā viss ir kārtībā. Pēc brīža ir iznākusi pieteicēja, kas ironiski bļaujot teikusi, ka ir savu bērnu nogalinājusi. Apmēram pēc 2 minūtēm iznāca, arī *A.M.*, kurš ir bijis ļoti nobijies un ierāvies sevī. Pēc asu vārdu pārmaiņas pieteicēja Mobilās brigādes pārstāvjus ielaidusi savā dzīvoklī. Dzīvesvietā esot atradušās vēl četras nepiederošas personas. Tajā brīdī nekas neliecināja, ka dzīvesvietā ir lietots alkohols, iespējams, ka paslēptas pudeles. Pati dzīvesvieta kārtīga, daudz pārtikas, nepilngadīgajam viss nodrošināts. Kā no minētā ziņojuma izriet, tad Mobilā brigāde ir vairākkārtīgi apsekojusi pieteicējas dzīvesvietu un vienmēr dzīvoklī ir bijušas nepiederošas personas, kuras pēc izskata ir bijušas apšaubāmas un to izturēšanās ir bijusi krimināla. Savukārt vienreiz Mobilā brigāde pieteicēju ir apsekojusi tieši pēc Policijas specvienības reida pieteicējas dzīvesvietā, toreiz varēja manīt, ka ir bijusi kratīšana dzīvesvietā.

Savukārt Sociālais dienests ir norādījis *(lietas 37.lapa)*, ka apsekojumu laikā ir konstatēts, ka sadzīves apstākļi dzīvesvietā ir atbilstoši, lai tajā augtu un attīstītos bērns, dēlam nodrošināta pilnvērtīga pārtika atbilstoši vecumam, tomēr apdraudējumu rada gan dzīvoklī, gan pie ārdurvīm regulāri esošās morāli degradējušās personas, kuras nereti ir alkohola reibumā un ar miesas bojājumu pazīmēm, piemēram, zilumiem, sasitumiem.

Tiesa konstatē, ka pieteicējas dēlu uz bērnudārzu un no tā, kā arī pie ārsta ved svešas personas *(lietas 50.un 55.lapa)*.

Kā tiesas sēdē apliecināja pati pieteicēja, tad viņas dzīvoklī regulāri uzturas paziņas – *I.D.* un *T.Č.*, kuriem ir atņemtas viņu bērnu aprūpes tiesības un ka *I.D.* un *T.Č.*, kura bija alkohola reibumā, ir piekāvis tik lielā mērā, ka viņai ir bijis nepieciešams ārstēties.

Tiesas sēdē pieteicēja apliecināja, ka dzīvoklī krāsni kurina, izmantojot spirtu un spirta burka atrodas uz grīdas.

Ņemot vērā iepriekš konstatēto, tiesa secina, ka kaut arī pieteicēja savu dēlu nodrošina ar materiālām vajadzībām, proti, ēdienu, apģērbu, pajumti u.c., tomēr tiesas ieskatā rūpes par bērnu neaprobežojas tikai ar materiālu vērtību došanu. To, vai vecāks patiesi rūpējas par bērnu, ir jāvērtē kopskatā, proti, jāņem vērā ne tikai tas, vai bērnam ir mājoklis, ēdiens un apģērbs, bet arī, vai bērns tā dzīvesvietā ir pasargāts no fiziskas vai emocionālas vardarbības un vai bērna attīstība nevar būt traucēta.

Kā no lietas materiāliem ir secināms, tad pieteicējas dzīvesvietā, kura arī ir viņas dēla dzīvesvieta, regulāri atrodas nepiederošas personas, ar kurām kontaktējas ne tikai pati pieteicēja, bet arī viņas nepilngadīgais bērns. Minētās personas ir gan alkohola reibumā, gan to ārējais izskats liecina par vardarbības pazīmēm (zilumi, brūces). Pie šādiem apstākļiem tiesa uzskata, ka bērns nevar pilnvērtīgi attīstīties, viņa psihe tiek traumēta un degradēta. Apstāklis, ka pieteicēja savā dzīvesvietā ielaiž šādas personas un uztur ar tām kontaktus, liek bērnam domāt, ka tā ir dzīves norma. Minēto apliecina bāriņtiesas pārbaudes aktā konstatētais, ka bērns, neskatoties uz nepiederošu personu ar alkohola lietošanas pazīmēm esību dzīvoklī, jūtas droši un komfortabli.

Tiesas ieskatā, apstāklis, ka dzīvesvietā atrodas personas, kas ir alkohola reibumā, kurām ir atņemtas bērna aprūpes tiesības, kuras fiziski ietekmē citus, ir bīstamas ne tikai pieteicējai pašai, bet arī īpaši viņas bērnam. Tiesa no lietas materiāliem secina, ka pieteicēja

šādu apstākļu bīstamību nepazinās, un tieši šī paļāvība no pieteicējas puses tiesas ieskatā rada reālus draudus viņas bērna dzīvībai un veselībai. Minēto tiesa attiecina arī uz apstākli, ka pieteicēja pieļauj, ka bērnu uz bērnudārzu un pie ārsta ved pieteicējas ģimenei nepiederošas personas.

Savukārt apstāklis, ka pieteicējas dzīvesvietā ir bērnam brīvi pieejams spirts, liecina, par pieteicējas nepazināšanos, kādu ļaunumu var nodarīt mazgadīgam bērnam brīvi pieejamas bīstamas lietas.

Līdz ar to tiesa atzīst, ka pieteicēja nav nodrošinājusi bērnam tā attīstībai un drošībai atbilstošus apstākļus. Vēl vairāk pieteicēja savu dēlu ir pakļāvusi iespējamam dzīvības un veselības apdraudējumam no trešo personu puses.

[11] No lietas materiāliem ir secināms, ka pieteicējas dēlam ir astigmātisms, plakanā pēda un citas problēmas ar veselību *(lietas 35.un 49.lapa)*.

Tiesas sēdē pieteicēja, atbildot uz tiesas jautājumu, vai pieteicējas bērnam ir kādas veselības problēmas un vai viņas dēls nēsā brilles, norādīja, ka viņas dēlam nav nekādu veselības traucējumu un ka bērns brilles nenēsā.

Tiesību normas paredz vecāku pienākumu rūpēties par savu bērnu un šajās rūpēs ietilpst arī rūpes par bērna veselības stāvokli. Ņemot vērā, ka pieteicēja nav informēta vai arī neliekas zinis par dēla veselības problēmām, tai skaitā bērnam, kuram ir konstatēts astigmātisms, netiek koriģēta – ārstēta redze, liecina, ka pieteicēja nepienācīgi rūpējas par savu dēlu. Kā izriet no informācijas par astigmātismu, tieši bērna agrīnajā vecumā ir svarīga redzes korekcija, lai turpmākajā dzīvē uzlabotu bērna redzes kvalitāti, secīgi arī dzīves kvalitāti *(sk. http://illegal.times.lv/bernuredze/refrdef.htm ; http://www.acim.lv/2010/06/astigmatisms/ ; aplūkots 2012.gada 17.jūlijā plkst.12.30)*.

[12] Izglītības likuma 58.panta otrā daļa noteic, ka vecāki (personas, kas realizē aizgādību) ir atbildīgi par to, lai bērns iegūtu obligāto izglītību. Savukārt Vispārējās izglītības likuma 20.[1]pants noteic, ka bērnu no piecu gadu vecuma sagatavošana pamatizglītības ieguvei ir obligāta.

Kā no lietas materiāliem izriet, tad pieteicējas dēls piecu gadu vecumu sasniedza 2010.gada 3.septembrī. Tātad pieteicējas dēls obligāto pirmskolas izglītības apguvi varēja uzsākt ar 2011.gada 1.septembri.

Lietā ir */pirmskolas izglītības iestāde/* 2011.gada 14.septembra vēstule *(lietas 32.lapa)*, no kuras ir konstatējams, ka *A.M.* no minētās iestādes atskaitīts 2010.gada 30.jūnijā, jo no 2009.gada 1.oktobra līdz mācību gada beigām iestādi neapmeklēja. Kā no minētās vēstules izriet, tad pieteicēja nav bijusi ieinteresēta saglabāt dēlam vietu pirmskolas izglītības iestādē, līdz ar ko bērns tika atskaitīts.

Pieteicēja 2011.gada 14.septembrī ir norādījusi bāriņtiesas pārstāvjiem, ka viņa ir sarunājusi, ka dēls apmeklēs */izglītības iestāde/* sagatavošanas klasi *(lietas 30.lapa)*. Savukārt 2011.gada 20.septembrī no minētās vidusskolas ir saņemta vēstule, kurā ir norādīts, ka no pieteicējas nav saņemts iesniegums par *A.M.* uzņemšanu sagatavošanas klasē *(lietas 33.lapa)*.

Lietas materiālos ir */pirmskolas izglītības iestāde/* 2012.gada 9.janvāra vēstule *(lietas 54. – 55.lapa)*, no kuras ir konstatējams, ka *A.M.* minētās mācību iestādes sagatavošanas grupas 5 – 6 gadīgo audzēkņu programmas apguvei ir uzņemts 2010.gada 1.novembrī. Minētajā vēstulē informācija ir sniegta par diviem mēnešiem. Kā minētajā vēstulē norāda bērna audzinātājas, tad bērnam ir vājas zināšanas, līdz ar to bērns nebūs spējīgs uzsākt skolas gaitas 2012.gada septembrī.

Tiesas sēdē pieteicēja nevarēja tiesai konkrēti norādīt, kuru pirmskolas izglītības iestādi bērns ir apmeklējis un kurā uz konkrēto brīdi ir reģistrēts.

Ņemot vērā minēto, ir secināms, ka *A.M.* 2009./2010.mācību gadā pirmskolas izglītības iestādi faktiski neapmeklēja, proti, iestādi ir apmeklējis tikai 2009.gada septembrī.

Kā izriet no lietas materiāliem un pušu paskaidrojumiem, tad pieteicējas dēls ir kopsummā ir maz apmeklējis pirmskolas izglītības iestādi, kā rezultātā, *A.M.* ir radušās ievērojamas problēmas ar pirmskolas mācību vielas apguvi.

Tā kā no lietas materiāliem var secināt, ka pieteicēja pēc saviem ieskatiem izvēlas vest vai nevest bērnu uz pirmskolas izglītības iestādi, tad vērtējot kopsakarā jau iepriekš konstatēto, ir secināms, ka pieteicēja nenodrošina savu bērnu ar obligāto pirmskolas izglītības apguvi. Tādējādi ir atzīstams, ka pieteicēja nav pietiekami rūpējusies par savu bērnu, nodrošinot viņu ar viņa vecumam atbilstošu izglītību, kas savukārt nodrošinātu bērnam viņa attīstību.

[13] Saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 27.panta pirmās daļas 1.punktu bērnu var šķirt no ģimenes, ja bērna dzīvība, veselība vai attīstība ir nopietni apdraudēta vardarbības dēļ vai ir pamatotas aizdomas par vardarbību pret bērnu, kā arī aprūpes trūkuma vai mājas apstākļu (sociālās vides) dēļ. Savukārt atbilstoši minētā panta otrajai daļai, šā panta pirmās daļas 1.punktā paredzētajā gadījumā bērns šķirams no ģimenes, ja nav iespējams novērst bērna attīstībai nelabvēlīgos apstākļus, viņam paliekot ģimenē.

Kā jau tiesa šajā spriedumā konstatēja, tad pieteicējas dēls pastāvīgi atrodas tādā sociālajā vidē, kurā tiek apdraudēta bērna veselība, dzīvība un normāla attīstība. Tiesa, ņemot vērā lietas materiālus un noklausoties pieteicējas tiesas sēdē paskaidroto, ir nonākusi pie secinājuma, ka pieteicēja neapzinās konkrētās situācijas nopietnību, un maz ticams, ka viņa ir gatava mainīt savu dzīvesveidu, kas nenovēršami ietekmē viņas bērnu.

Līdz ar to tiesa atzīst, ka Bāriņtiesas Lēmums ir tiesisks, pamatots un bērnu interesēm atbilstošs.

[14] Tiesa norāda, ka šajā lietā ir vērtējusi tikai tos apstākļus, kas ir pastāvējuši līdz Lēmuma pieņemšanai. Mainoties lietas apstākļiem, pieteicējai ir tiesības lūgt Bāriņtiesu pārvērtēt situāciju un lemt par bērnu aprūpes tiesību atjaunošanu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. – 251.pantu un 289. – 291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt *I.Ļ.* pieteikumu par Rīgas bāriņtiesas 2012.gada 14.februāra lēmuma Nr.1-6/393 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā 20 dienu laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese (paraksts) A.Pūcīte

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas tiesnese
_____A.Pūcīte
Rīgā, 2012.gada 17.jūlijā